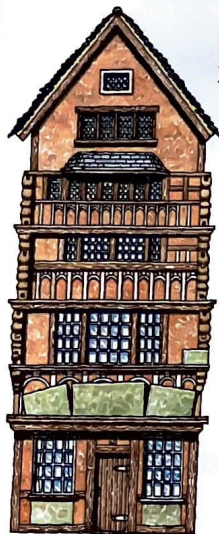


ARCHITEKTURA 1461–1600

Stavitelský design se rozvíjel po celém světě, ale nejvýrazněji se projevil v renesanční Evropě, kde vznikly zcela nové styly architektury.



Anglické a nizozemské domy měly v 16. stol. obvykle pět pater. Okna se skládala z malých tabulek a dřevěné obložení bylo bohatě vyřezávané. V Amsterdamu se tyto domy zachovaly dodnes.

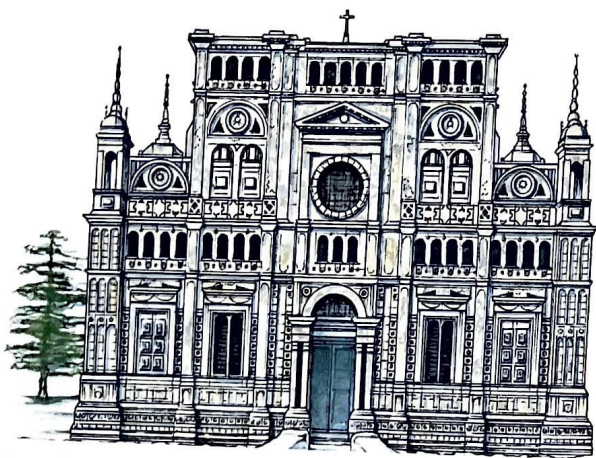
V období renesance začala Evropa předhánět do té doby rozvinutější kulturu Číny, Indie a muslimského světa. Platilo to nejen v architektuře, ale i v jiných oblastech umění, ve vědě a technice. Místo středověkých pevností si evropská šlechta a bohatí občané nechávali postavit honosné paláce a domy. Měnila se i tvář městských domů. Zlepšila se technologie výroby skla, a okna tak mohla být větší. V Anglii byly některé domy, např. Hampton Court, postaveny z ručně vyrobených cihel, zatímco jiné se ještě stále stavěly ze dřeva. To bylo nebezpečné zejména ve městech, kde se v úzkých ulicích mohl oheň rychle šířit od domu k domu. Kanalizace a smetišťe ještě neexistovaly. Nábytek v domech byl dřevěný a obvykle bohatě vyřezávaný. Na stěnách byly dřevěné obklady a na stropě štuky. Poprvé byly zakládány okrasné zahrady. Oblíbené bylo hlavně pěstování bylin, které se používaly v kuchyni i jako medicína.

Po celém světě se stavěly stále honosnější a větší budovy. Vrcholu elegance



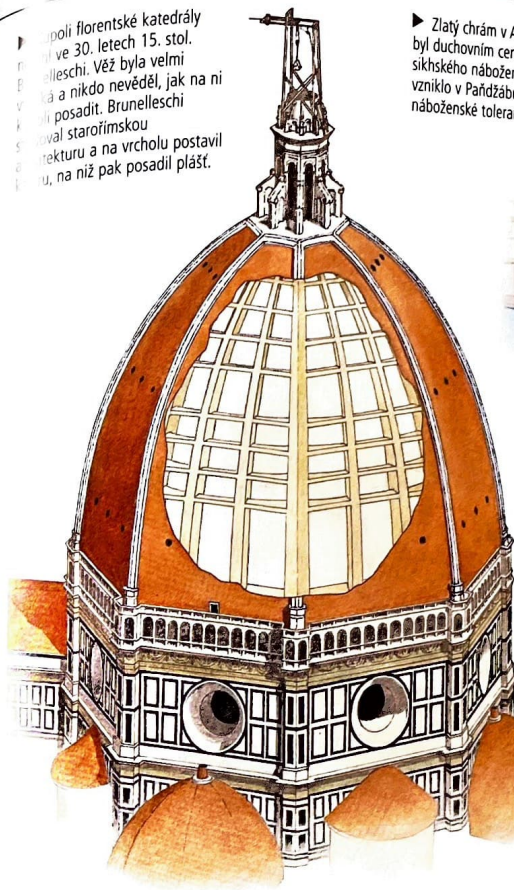
Klasickou ukázkou tudorovské architektury je palác Hampton Court, který nechal postavit kardinál Wolsey. Jeho opevněný vzhled reprezentuje spíše pozdní středověký styl než skutečnou obrannou funkci.

dosahovaly italské katedrály, japonské hrady, mughalské stavby v Indii, osmanská architektura v Istanbulu a perské stavby v Isfahánu. Vznikala nová hlavní města a jejich výstavba zaměstnávala tisíce řemeslníků a stavitelů. Obyčejní lidé však stále žili v jednoduchých, prostých obydlích.



Renesanční katolické kostely, např. tento v italské Pavii, byly velmi zdobné a členité. Podobný styl se používal i při stavbě katolických kostelů v Latinské Americe. Protestantské kostely byly postaveny v mnohem jednodušším stylu.

► Florentská katedrála byla ve 30. letech 15. stol. Brunelleschi. Věž byla velmi těžká a nikdo nevěděl, jak na ni posadit. Brunelleschi navrhl starořímskou architekturu a na vrcholu postavil věž, na níž pak posadil plášť.

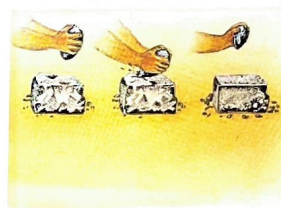


► Zlatý chrám v Amritsaru v Indii byl duchovním centrem nového sikhského náboženství, které vzniklo v Paňdžábu v období náboženské tolerance.



PŘESNOST INKŮ

Jeden z nejzajímavějších architektonických počínů nalezneme v Jižní Americe před příchodem Španělů. Většina Inků žila v horách, kde se stavělo velmi obtížně. Chrámy, paláce a domy v Machu Picchu, vysoko v Andách, byly postaveny z granitových bloků, které byly bez použití malty umně zasazeny do sebe. Vyžadovalo to velkou trpělivost a zručnost, zvláště když Inkové používali pouze kamenné nástroje. Ruiny města stále patří k divům světové architektury.



▼ Architektura Inků byla založena na jednoduchých liniích, hlavně na čtvercích a obdélnících. Nepoužívali kruhové oblouky ani sochařské dekorace, kameny byly spojeny bez malty. Jejich města byla pečlivě navržena.

▲ Inkové zpracovávali kámen kamennými kladivky. Potom ho leštili a brousili, dokud nebyl tvar přesný. Budovy pak byly stabilní a odolné vůči zemětřesení.

